

บทความวิจัย**แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงาน
การศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา**

สุโหลหมาน บิลหีม *

จรัส อติวิทยาภรณ์ **

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่าง คือผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำนวน 103 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโอกาสความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานของผู้บริหารโรงเรียน มีลักษณะประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบบสอบถามมีดัชนีความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ 0.88 ค่าความเชื่อมั่นด้านแบบประชาธิปไตย 0.78 ค่าความเชื่อมั่นด้านแบบอิตาเลียน 0.84 ค่าความเชื่อมั่นด้านแบบตามสบายที่ 0.76 และด้านโอกาสความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน 0.76 สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมุติฐานการวิจัยด้วย t-test และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาแบบภาวะผู้นำในแต่ละแบบของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.3709$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แบบอิตาเลียนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.9272 ด้านแบบประชาธิปไตยและแบบตามสบายอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย 3.5922 และ 3.5932 ตามลำดับ ภาวะผู้นำทั้ง 3 แบบของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ที่จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และโอกาสความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานมีความแตกต่างกัน ส่วนตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, แบบภาวะผู้นำ (ผู้นำแบบประชาธิปไตย) (ผู้นำแบบอิตาเลียน) (ผู้นำแบบตามสบาย)

* นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ

** ดร. (ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต) ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ

*** ดร. (การบริหารการศึกษา) ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ

Research

Administrators' Leadership Styles in Islamic Private Schools under Office of the Private Education Songkhla Province*Sulaiman Binheem*^{*}*Jaras Atiwithayaporn*^{**}*Rungchatchadaporn Vehachart*^{***}**Abstract**

This research aimed to study administrators' leadership styles in Islamic private schools under the office of the private education Songkhla province. The samples were 103 administrators. The instrument for data collection was questionnaire on leadership styles of administrators in Islamic private school and the opportunities to advance their work on rating scale which the reliability of the overalls was 0.88, the reliability on democratic values was 0.78, the autocracy was 0.84 the informal was 0.76. The statistics in this research consisted frequency, percentages, average, standard deviation, t-test, and F-test.

The results were as follows:

All leadership styles of administrators in Islamic Private schools were overall moderate at ($\bar{X} = 3.3709$). When considered each aspect, the autocracy model was moderate with an average of 2.9272 while the democratic and informal styles were high with an average of 3.5922 and 3.5932, respectively. The three leadership styles of administrators in Islamic private schools which differentiated by gender, age, educational background, working experience, and opportunities to advance their work were different. In addition, the leadership styles of administrators according to position and school size were not different.

Keywords: Leadership, Styles of leadership (Democratic leaders) (autocratic leadership) (leadership, as well).

* Graduate students, Department of Educational Administration, faculty of Education, Thaksin University.

** Asst. Prof. Ph.D. (Industry of Education) Lecturer, Department of Educational Administration, faculty of Education, Thaksin University.

*** Assoc. Prof. Ph.D. (Education), Lecturer, Department of Educational Administration, faculty of Education, Thaksin University.

บทนำ

ในการจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบัน เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 15 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542: 12) โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542: 12) โดยมีหน่วยงานที่จัดการศึกษาตามแนวระบบโรงเรียนหลายหน่วยงาน สำนักงานการศึกษาเอกชนก็ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่ดูแลสนับสนุนและพัฒนาการจัดการโรงเรียนเอกชน โดยกำหนดรูปแบบการพัฒนาการศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการพัฒนาการศึกษาของประเทศ การดำเนินการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ได้มีการร่วมมือกันทั้งภาครัฐและเอกชน ส่วนใหญ่เป็นการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน

องค์การหรือหน่วยงานต่างๆ ประกอบด้วยกลุ่มบุคคลที่มาาร่วมกันดำเนินกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การดำเนินงานจำเป็นต้องมีผู้บริหารเป็นผู้นำองค์การคอยกำหนดบทบาทหน้าที่และกำกับดูแลสมาชิกหรือผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำงาน โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์การนั้นๆ (สะอาด ราชเฉลิม. 2541: 1) ปัจจัยที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การคือ คุณภาพของผู้นำ (ชูชัย สมितिโกร. 2532: 7) ดังนั้น ความสามารถขององค์การจะดีหรือไม่เพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้นำในองค์การ (สมปราชญ์ จอมเทศ 2516: 6) ซึ่งความสามารถในการนำสมาชิกให้เกิดความร่วมมือในการทำงานซึ่งเราเรียกว่า ความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำ (Leadership) จึงมีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จขององค์การ หนึ่งความสำเร็จในการทำงานใดๆ นอกจากจะพิจารณาองค์ประกอบด้านผู้นำ เครื่องมือ และระบบที่ดีแล้ว ยังขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถและความพึงพอใจของผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นสำคัญ (กัลยาภรณ์ หมื่นนิกร.2537: 42) และแบบภาวะผู้นำที่ผู้บริหารเลือกใช้จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การแตกต่างกัน การเลือกแบบภาวะผู้นำที่เหมาะสมจะทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความร่วมมือในการทำงานสามารถนำองค์การไปสู่เป้าหมาย ตรงกันข้าม หากเลือกแบบภาวะผู้นำที่ไม่เหมาะสมกับคนและงานจะทำให้กระทบกระเทือนต่อเป้าหมายขององค์การและสภาพจิตใจของผู้ร่วมงาน (สมคิด บางโม. 2538: 221)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่ามีแบบภาวะผู้นำแบบใดบ้างที่สามารถบริหารผู้ใต้บังคับบัญชาแล้วสามารถเกิดประสิทธิผลมากที่สุด คือ ผู้บริหารสามารถบริหารโรงเรียนได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ส่วนผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาก็สามารถทำงานด้วยความเต็มใจและเต็มความสามารถ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ เพื่อศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา และเปรียบเทียบแบบภาวะผู้นำผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ตำแหน่งระดับวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงานบริหาร ขนาดของโรงเรียนและโอกาสความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามคือ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 53 โรงเรียน โดยมีประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 159 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา คือ ผู้รับใบอนุญาตของโรงเรียน ผู้จัดการโรงเรียน และผู้อำนวยการโรงเรียน กำหนด โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan: 1970: 607 - 610) กำหนดความคลาดเคลื่อนอย่างสุ่มที่ระดับ .05 จากการคำนวณจะได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 103 คน

ตัวแปรที่จะศึกษา

ตัวแปรอิสระ (ตัวแปรต้น) ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งตัวแปรอิสระ(ตัวแปรต้น) ออกเป็น 2 กลุ่ม ดังต่อไปนี้
ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

- เพศ
- อายุ
- ตำแหน่ง
- ระดับวุฒิการศึกษา
- ประสบการณ์ในการทำงาน
- ขนาดของโรงเรียนที่สังกัด

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่ โอกาสความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา โดยจำแนกภาวะผู้นำออกเป็น 3 แบบตามความคิดของ ไวท์ และ ลิพพิทท์ (White and Lippitt 1960 : 527) คือ ผู้นำแบบประชาธิปไตย ผู้นำแบบอัตตาธิปไตยหรือเผด็จการ ผู้นำแบบตามสบาย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและโอกาสความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานของ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา โดยผู้วิจัยได้ นำเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาศึกษา จากนั้นได้นำมาปรับสร้างเป็นแบบสอบถามตามกรอบ แนวคิดทฤษฎีของ ไวท์และลิพพิทท์ (White and Lippitt) ภายใต้การควบคุมและแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เมื่อแล้วเสร็จได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญให้รับแก้ เมื่อเสร็จสมบูรณ์แล้วได้นำแบบสอบถามไป Try out กับโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวนผู้ตอบ แบบสอบถามจำนวน 30 คน จากนั้นนำไปหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ลักษณะแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ในเรื่อง เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำหน้าที่บริหาร และขนาดของโรงเรียน แบบสอบถามตอนนี้เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำ ซึ่งแบ่งเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย ผู้นำแบบอัตตาธิปไตย และผู้นำแบบตามสบาย โดยในประเด็นคำถามต้องการทราบว่าจะเลือกรูปแบบผู้นำ อันใดได้แก่ แบบประชาธิปไตย (10 ข้อ) แบบอัตตาธิปไตย (10 ข้อ) และผู้นำแบบตามสบาย (10 ข้อ) นั้น ผู้บริหารได้ปฏิบัติอยู่ในระดับใดโดยข้อคำถามแต่ละแบบคละกันทั้ง 30 ข้อ

การตอบแบบสอบถาม ข้อคำถามแต่ละข้อจะมีให้เลือกตอบ 5 ตัวเลือก แต่ละตัวเลือกจะมีมาตราวัดเกณฑ์ประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีน้ำหนักของคะแนนตามระดับแบบภาวะผู้นำ

ตอนที่ 3 ปัจจัยแวดล้อมด้านโอกาสเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน มี 10 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) ในแต่ละข้อคำถามมีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบ โดยผู้ตอบแบบสอบถามเลือกเพียง 1 คำตอบ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ถามข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

3. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณเพื่อขอความอนุเคราะห์ดังนี้

1.1 เชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 3 ท่าน

1.2 ส่งหนังสือแจ้งไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

2. ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการดังนี้

2.1 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลาด้วยตนเอง และผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ให้ผู้บริหารของสถานศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลให้แล้วส่งคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ หากล่าช้ากว่ากำหนด ผู้วิจัยจะติดตามด้วยตนเอง

3. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องและทำการรวบรวมข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

เมื่อได้รับข้อมูลกลับมาแล้ว นำข้อมูลทั้งหมดมาจัดระบบข้อมูลลงรหัส และทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science: SPSS for windows)

1. วิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของบริหารในด้าน เพศ อายุ สถานภาพ ระดับวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำหน้าที่บริหาร ขนาดโรงเรียน วิเคราะห์โดยค่าสถิติ ร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ ปัจจัยแวดล้อมด้านโอกาสการเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จากแบบสอบถาม จัดลำดับโอกาสการเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสถิติร้อยละ (Percentage)

3. วิเคราะห์แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จากแบบสอบถามจัดลำดับรูปแบบภาวะผู้นำโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแบบภาวะผู้นำ จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพ ระดับวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำหน้าที่บริหาร ขนาดโรงเรียน และโอกาสความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน โดยใช้ สถิติทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) หากพบความแตกต่าง จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Sheffe's)

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายตามแบบของลิเคิร์ต(Likert Scale) โดยกำหนดระดับความคิดเห็นไว้ 5 ระดับซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนเพื่อวัดระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยแบบภาวะผู้นำ

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ภาวะผู้นำด้านนั้นๆ อยู่ในระดับน้อยมาก

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ภาวะผู้นำด้านนั้นๆ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ภาวะผู้นำด้านนั้นๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ภาวะผู้นำด้านนั้นๆ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำด้านนั้นๆ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยโอกาสความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

โดยการนำค่าเฉลี่ยมาทำการแปลความหมายและผลที่ได้ออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งแบ่งตามระดับความคิดเห็นของ Best, (1981 : 203) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง โอกาสความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานอยู่ในกลุ่มน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.33 – 3.66 หมายถึง โอกาสความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานอยู่ในกลุ่ม

ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.66 – 5.00 หมายถึง โอกาสความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานอยู่ในกลุ่มมาก

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผล

ผลการวิจัยเรื่อง แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ผู้บริหารเป็นเพศชายมีจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 83.5 เพศหญิง 17 คน คิดเป็นร้อยละ 16.5 จำแนกตามอายุ อายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ 36 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 และอายุน้อยกว่า 31 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 9 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7 จำแนกตามตำแหน่ง โดยมีตำแหน่งผู้จัดการ 37 คน คิดเป็นร้อยละ 36.9 ผู้อำนวยการ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 และผู้รับใบอนุญาต จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา มีวุฒิปริญญาโทขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 46.6 และมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4 จำแนกตามประสบการณ์การสอน ผู้บริหารมีประสบการณ์การสอนส่วนใหญ่ระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 และน้อยกว่า 5 ปีมีน้อยที่สุด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 15.5 สำหรับขนาดโรงเรียนส่วนใหญ่ผู้บริหารสังกัดอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 และขนาดใหญ่น้อยที่สุด จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8

2. แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา

การใช้แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แบบอัตตาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนแบบประชาธิปไตยและแบบตามสบายอยู่ในระดับมาก โดยที่ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนด้านแบบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากเช่นกัน ส่วนค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนด้านแบบอัตตาธิปไตยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางส่วนค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนด้านแบบตามสบายโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากเช่นกัน

3. เปรียบเทียบแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำแนกตาม เพศ อายุ ตำแหน่งระดับวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงานบริหาร ขนาดของโรงเรียน และโอกาสความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

3.1 ผู้บริหารที่มีเพศต่างกันมีแบบภาวะผู้นำโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แบบประชาธิปไตย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารชายมีแบบภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตยสูงกว่าผู้บริหารหญิงส่วนแบบอัตตาธิปไตย และแบบตามสบาย ไม่แตกต่างกัน

3.2 ผู้บริหารที่มีอายุต่างกันมีแบบภาวะผู้นำโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แบบประชาธิปไตย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยผู้บริหารอายุ 41-50 ปีและ 31-40 ปี มีแบบภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตยสูงกว่าผู้บริหารที่มีอายุน้อยกว่า 31 ปี ส่วนแบบอัตตาธิปไตยและแบบตามสบาย ไม่แตกต่างกัน

3.3 ผู้บริหารที่มีตำแหน่งหน้าที่ในการทำงานต่างกันมีแบบภาวะผู้นำโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.4 ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีแบบภาวะผู้นำโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารที่วุฒิปริญญาโทและวุฒิปริญญาตรี มีแบบภาวะผู้นำสูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาโท

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แบบประชาธิปไตย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาโทขึ้นมีแบบประชาธิปไตยสูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาโท ส่วนแบบอัตตาธิปไตยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารที่มีวุฒิอื่นๆ (วุฒิศาสนา) มีแบบอัตตาธิปไตยสูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาโทและปริญญาโทขึ้นไป ส่วนแบบตามสบาย ทั้ง 3 ด้านไม่แตกต่างกัน

3.5 ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีแบบภาวะผู้นำโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารที่มีอายุ 5-10 ปี และ 16 ปีขึ้นไป มีประสบการณ์สูงกว่าผู้บริหารที่มีอายุ 11-15 ปี

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านแบบประชาธิปไตย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารที่มีอายุระหว่าง 5-10 ปีมีแบบภาวะผู้นำสูงกว่าผู้บริหารที่มีอายุน้อยกว่า 5 ปี ส่วนแบบอัตตาธิปไตย และแบบตามสบาย พบว่า ไม่แตกต่างกัน

3.6 ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ขนาดต่างกันมีแบบภาวะผู้นำโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.7 ผู้บริหารที่มีโอกาสความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานต่างกัน มีแบบภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และแบบอัตตาธิปไตย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05 โดยผู้บริหารที่มีโอกาสความเจริญก้าวหน้าสูงมีแบบประชาธิปไตยและแบบอิตาเลียนโดยสูงกว่าผู้บริหารที่มีโอกาสความเจริญก้าวหน้าปานกลาง ส่วนภาวะผู้นำแบบตามสบายไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. การศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แบบประชาธิปไตยและแบบตามสบาย อยู่ในระดับมาก ส่วนแบบอิตาเลียนอยู่ในระดับปานกลาง

1.1 แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา แบบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากเช่นกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การที่ผู้บริหารใช้รูปแบบภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตยในการบริหารงานนั้น บุคลากรในโรงเรียนจะมีความพึงพอใจในการทำงาน เพราะผู้บริหารให้ความสำคัญแก่บุคลากรในหน่วยงาน นั่นคือ ผู้บริหารโรงเรียนได้ใช้ความเป็นประชาธิปไตยในการบริหารโรงเรียน คือผู้บริหารยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนได้ทำงานตามถนัดตามความรู้ความสามารถ เพราะงานในโรงเรียนจะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรในโรงเรียน และการส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมของโรงเรียน เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สุระพล ชั่งช่วงจิตร (2546 : บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำของข้าราชการครูระดับบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนครปฐม มีภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก

1.2 แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา แบบอิตาเลียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแบบภาวะผู้นำแบบอิตาเลียนนี้จะเน้นดูที่ผลของงานเป็นหลัก ซึ่งคณะครู อาจารย์ในโรงเรียนไม่ค่อยจะมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับ (ภิญญา คชศิลา 2543 : 82) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบอิตาเลียนเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เน้นการทำงานให้ทันตามกำหนดเวลาอยู่ในอันดับสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการบริหารงานโรงเรียน การปฏิบัติงาน เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนเข้าใจและดำเนินงานไปในแนวทางเดียวกัน ในหมู่คณะครูอาจารย์ในโรงเรียนและที่สำคัญคือ ช่วยในการตรวจสอบและควบคุมงานได้ เมื่อผู้บริหาร มีแผน การปฏิบัติงานมีเป้าหมายที่ชัดเจน และในการทำงานการเน้นการทำงานให้ทันตามกำหนดเวลา จึงมีความสำคัญ ในการบริหารงานทุกงาน เมื่องานสำเร็จเสร็จทันเวลาตามกำหนดเวลาหรือแผนที่วางไว้เกิดความคล่องตัวในการทำงาน งานทุกอย่างในโรงเรียนก็จะดำเนินไปอย่างราบรื่นเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.3 แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา แบบตามสบาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับ (คติ หงษ์วิไล 2540 : 109) รูปแบบภาวะผู้นำแบบตามสบาย เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ให้เสรีภาพและความไว้วางใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานทุกคนอยู่ในอันดับสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการทำงานผู้ใต้บังคับบัญชาต้องการความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง โดยไม่ถูกจ้องจับผิดการทำงานอยู่ตลอดเวลา ผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชาจึงควรมีสัมพันธภาพที่อยู่บนพื้นฐานของการให้เสรีภาพและความไว้วางใจ ผู้บริหารจึงควรติดตามผล การปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาและไม่เข้าไปก้าวก่ายกับงานจนกว่าผู้ใต้บังคับบัญชาจะมาขอคำแนะนำเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาซึ่ง ฟอกซ์ (Fox) กล่าวว่า ผู้ที่ได้รับความไว้วางใจสะท้อนให้เห็นถึงความไว้วางใจของบุคคลนั้นซึ่งบุคคลอื่นจะมองเห็นว่าเขาเป็นบุคคลที่ซื่อสัตย์สุจริต ถ้าหน่วยงานสามารถ สร้างความไว้วางใจแก่

บุคลากรในหน่วยงาน มีโอกาสเลือกทำงานตามความต้องการและความถนัดของตนเองแล้วผลการปฏิบัติงานจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ภิญโญ ศชศิลา 2543: 82)

2. เปรียบเทียบแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำแนกตาม เพศ อายุ ตำแหน่งระดับวุฒิการศึกษาประสบการณ์ทำงานบริหาร ขนาดของโรงเรียน และโอกาสความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน มีประเด็นที่ต้องอภิปราย คือ

2.1 การเปรียบเทียบแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านแบบประชาธิปไตย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารเพศชายมีแบบประชาธิปไตยสูงกว่าผู้บริหารเพศหญิง และแบบอัตตาธิปไตย และแบบตามสบาย ไม่แตกต่างกัน ซึ่งการที่เพศชายมีแบบภาวะผู้นำมากกว่าเพศหญิงอาจเป็นเพราะองค์ประกอบต่างๆที่อยู่ในตัวของผู้ชายรวมทั้งความเป็นผู้นำ ความกล้าแสดงออกและกล้าตัดสินใจในการบริหาร ไม่มีปัญหาในสิ่งเล็กๆน้อยๆ ไม่จู้จุกจิก จึงทำให้เป็นที่ชื่นชอบของผู้ที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชา

2.2 การเปรียบเทียบแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำแนกตามอายุ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แบบประชาธิปไตย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยผู้บริหารอายุ 31-40 ปี และ 41-50 ปี มีแบบประชาธิปไตยสูงกว่าผู้บริหารอายุน้อยกว่า 31 ปี สำหรับด้านแบบอัตตาธิปไตย และแบบตามสบาย ไม่แตกต่างกัน การที่ผู้บริหารที่มีอายุ 31-40 ปี และ 41-50 ปี มีแบบประชาธิปไตยสูงกว่าผู้บริหารอายุน้อยกว่า 31 ปี อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารที่มีอายุมากกว่ามีเทคนิคและวิธีการในการบริหารและประสบการณ์ในการบริหารมาก จึงสามารถบริหารโรงเรียนให้เป็นตามรูปแบบที่ผู้บริหารได้วางไว้ทั้งใน เรื่องขององค์กรและผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา และเป็นที่ชื่นชอบของผู้ที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชา

2.3 การเปรียบเทียบแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้านไม่แตกต่างกันอาจเป็นเพราะว่า ตำแหน่งของผู้บริหารทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการและผู้อำนวยการ ต่างก็เป็นผู้บริหารเหมือนกันซึ่งผู้ที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาหรือบุคลากรมี หน้าที่ในการปฏิบัติตามคำสั่งเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของผู้บริหารเท่านั้น

2.4 การเปรียบเทียบแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยวุฒิการศึกษาอื่นๆ(วุฒิต่างศาสนา) มีแบบผู้นำโดยรวมสูงกว่าผู้บริหารวุฒิต่ำกว่าปริญญาโท เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านแบบประชาธิปไตย และแบบอัตตาธิปไตย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารวุฒิปริญญาโทขึ้นไปมีแบบประชาธิปไตยสูงกว่าผู้บริหารวุฒิต่ำกว่าปริญญาโท และผู้บริหารวุฒิการศึกษา ระดับอื่นๆ (วุฒิต่างศาสนา)มีแบบอัตตาธิปไตยสูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาโทและวุฒิปริญญาโทขึ้นไป สำหรับแบบตามสบาย พบว่า ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า การที่ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาที่สูงมีเทคนิคและวิธีการในการบริหารที่ดีกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำกว่า

ส่วนวุฒิการศึกษาอื่นๆ(วุฒิต่างศาสนา) ที่มีแบบภาวะผู้นำด้านอัตตาธิปไตยที่สูงกว่านั้นอาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่วนมากเป็นผู้บริหารที่มีความรู้ด้านศาสนาเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ดังนั้นผู้บริหารจึงบริหารโรงเรียนให้อยู่บนพื้นฐานของศาสนา และก็เป็นที่ยอมรับจากผู้ที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชาด้วย

2.5 การเปรียบเทียบแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5-10 ปี มีประสบการณ์ในการทำงานโดยรวมสูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านแบบประชาธิปไตยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารที่มีอายุระหว่าง 5-10 ปีมีแบบประชาธิปไตย สูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี ส่วนแบบอัตตาธิปไตย และแบบตามสบาย พบว่า ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5-10 ปี มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าสามารถใช้เทคนิคและวิธีการบริหารได้ดีกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารน้อยกว่า 5 ปี

2.6 การเปรียบเทียบแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนเน้นที่คุณภาพของนักเรียนเป็นหลักโดยไม่ได้เน้นที่ขนาดของโรงเรียน ดังนั้นไม่ว่าโรงเรียนจะมีขนาดขนาดเล็ก กลาง หรือใหญ่ ทางผู้บริหารจึงไม่ได้นำเกณฑ์ขนาดของโรงเรียนเป็นเกณฑ์

2.7 การเปรียบเทียบแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำแนกตามโอกาสความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้านแบบประชาธิปไตยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยผู้บริหารที่มีโอกาสความเจริญก้าวหน้าสูงมีแบบประชาธิปไตย สูงกว่าผู้บริหารที่มีโอกาสความเจริญก้าวหน้าปานกลาง แบบอัตตาธิปไตย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารที่มีโอกาสความเจริญก้าวหน้าสูงมีแบบอัตตาธิปไตยสูงกว่าผู้บริหารที่มีโอกาสความเจริญก้าวหน้าปานกลาง ส่วนแบบตามสบายไม่แตกต่างกันอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารที่มีโอกาสความเจริญก้าวหน้าสูงมีแรงกระตุ้นในการทำงานของผู้บริหารมากกว่าผู้บริหารที่มีโอกาสความเจริญก้าวหน้าปานกลาง ทั้งนี้อาจจะขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ที่ผู้บริหารจะได้รับหลังจากที่ผู้บริหารได้ทำงานอย่างเต็มกำลังแล้ว

ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย ที่ว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน คือ เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียนที่ต่างกัน มีแบบภาวะผู้นำในการบริหารแตกต่างกัน โดยไม่สอดคล้องกับ สุระพล ชั่งช่วงจิตร (2546 : 73-74) ผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณารูปแบบภาวะผู้นำแต่ละแบบ จำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่งทางการบริหารระดับวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ขนาดโรงเรียนที่สังกัดและโอกาสความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน มีระดับภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย แบบอัตตาธิปไตยและแบบตามสบายไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้จะเป็นเพราะ ปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงในวงการศึกษเกิดการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเป้าหมายหรือหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาข้าราชการครูระดับบริหารและครูผู้สอนได้ยึดหรือปฏิบัติมายาวนาน จะต้องปฏิรูปปรับเปลี่ยนวิธีการไปเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องปฏิรูปการเรียนรู้ โดยยึดแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาชาติ พ.ศ. 2542 จึงทำให้สถานศึกษาทุกแห่งเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน การบริหารการจัดการศึกษาจะต้องดำเนินการภายใต้นโยบายเดียวกัน คำสั่งเดียวกันและมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาของไทยและสถานศึกษาจะต้องบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนของตนเองเพื่อให้นักเรียนเป็น เยาวชนที่เก่ง ดี มีสุข อีกทั้งการเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนจะต้องผ่านการคัดเลือกและการประเมินเป็นอย่างดี ส่วนหัวหน้าสายชั้นเรียนถือว่าเป็นตำแหน่งที่ผู้บริหารโรงเรียนได้พิจารณาคัดเลือกจากครูที่มีความรู้ความสามารถเพื่อเข้า

มาทำหน้าที่ช่วยเหลืองานต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียนเมื่อเข้าสู่ตำแหน่ง แล้วจะต้องใช้ความรู้ความสามารถจากประสบการณ์และการศึกษาอบรม มาบริหารจัดการศึกษาภายใต้นโยบายเดียวกัน และในปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของการปฏิรูปการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รวมทั้งสภาพแวดล้อมในการทำงานและอิทธิพลทางวัฒนธรรมมีความคล้ายคลึงกัน และ เรนซิส โลเคิร์ท (Likert 1976: 26-29 อ้างถึงในสุภา พรหมคุณ 2532: 103) ได้ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยที่สำคัญสามประการที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพขององค์การหรือ ประสิทธิภาพการบริหารงาน คือ ตัวกระตุ้น (causal variable) ปฏิกริยาขององค์การ (intervening variables) การตอบสนอง (out put variables) ตัวกระตุ้น ได้แก่ รูปแบบ การบริหารยุทธศาสตร์การบริหาร โครงสร้างขององค์การ วัตถุประสงค์ขององค์การ เทคโนโลยีต่าง ๆ ปฏิกริยาขององค์การ ได้แก่ การรับรู้ ความคาดหวัง แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท ทักษะคติ แนวคิดของกลุ่ม ผู้ปฏิบัติงาน จุดมุ่งหมาย ค่านิยม การจูงใจ และพฤติกรรม การตอบสนอง ได้แก่ ผลผลิตขององค์การ ผลงานและความก้าวหน้าทางวิชาการความสัมพันธ์ของบุคลากรกับองค์การจะเห็นได้ว่า ปัจจัยทั้ง 3 ประการ คือ ตัวกระตุ้นปฏิกริยาขององค์การและการตอบสนอง เป็นตัวบ่งชี้ความแตกต่างของรูปแบบการบริหารงานโรงเรียน ดังนั้นหากปัจจัย 3 ประการนี้ขององค์การใดมีระดับใกล้เคียงกันก็อาจจะมีอิทธิพลให้เกิด รูปแบบการบริหารงานที่ไม่แตกต่างกัน จึงทำให้ระดับภาวะผู้นำของข้าราชการครูระดับบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่งทางการบริหาร ระดับวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ขนาดโรงเรียนที่สังกัดและโอกาสความเจริญ ก้าวหน้าในหน้าที่การงาน มีระดับภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตยแบบอัตตาธิปไตยและแบบตามสบาย ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ระดับตัวผู้บริหาร

ผู้บริหารโรงเรียนควรเลือกใช้รูปแบบภาวะผู้นำ ให้สอดคล้องสัมพันธ์กับระดับความพร้อม ของครูในโรงเรียน ซึ่งถ้าผู้บริหารโรงเรียน ได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำแบบต่าง ๆ และการใช้รูปแบบภาวะผู้นำให้สอดคล้องกับสถานการณ์ อาจจะทำให้การบริหารงานโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และผู้บริหารโรงเรียน อาจใช้ผลการวิจัยครั้งนี้ ตรวจสอบรูปแบบภาวะผู้นำในการบริหารของตนเอง เพื่อปรับปรุงการบริหารงานของตนเอง ได้อย่างเหมาะสม

2. ระดับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.1 สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด ควรจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ แบบภาวะผู้นำและการใช้รูปแบบภาวะผู้นำให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงการสร้าง ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานเพื่อสนับสนุนการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรมีโอกาสในการสำรวจตรวจสอบ การใช้แบบภาวะผู้นำในการบริหารโรงเรียน โดย ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรู้จักใช้เทคนิคและวิธีการที่เหมาะสม มีความจริงใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา เพราะโดยปกติแล้วครูมักจะมีอาการเกรงอกเกรงใจต่อผู้บริหารโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้ริเริ่มแสดงเจตจำนงต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ว่ามีความประสงค์จะให้พวกเขาช่วยสำรวจแบบภาวะผู้นำในการบริหารของตนเองเพื่อทราบข้อบกพร่อง และหาทางปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนควรตระหนักว่าแบบภาวะผู้นำของตนเองมีผลกระทบต่อความพึงพอใจ

ในการปฏิบัติงานของครู ดังนั้น ถ้าผู้บริหารสามารถปรับปรุงรูปแบบภาวะผู้นำของตนให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้นแล้ว ก็จะทำให้ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสูงมากขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน

3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับ แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยใช้เทคนิคการวิจัยอื่นๆ หรือใช้แนวคิดของนักคิดหรือทฤษฎีอื่นๆ ที่แตกต่างจากการวิจัยครั้งนี้

4. ควรศึกษาวิจัยเพิ่มเติมจากวิจัยฉบับนี้ให้ครอบคลุมทุกสถานศึกษา เพื่อให้ทราบถึงภาพรวมในการบริหาร โดยใช้แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2542. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับเป็นกฎหมาย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กัลยาภรณ์ หมั่นนิกร. 2537. “การบริหารงานบุคคลในสไตส์อำนาจนิยมและมนุษยนิยม” **วารสารนักบริหาร**. คติ หงษ์วิไล. 2540. **ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและผู้บริหารองค์การธุรกิจเอกชนการให้บริการ เขตการศึกษา 5**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชูชัย สมितिไกร. 2532. **ค้นหาความเป็นผู้นำและประสานให้เข้ากับสถานการณ์**. กรุงเทพฯ: เอช-แอนด์ การพิมพ์.
- ภิญโญ ทรัพย์อนันต์. 2536. **การศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนตามความต้องการของครูอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดสงขลา**. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- สะอาด ราชเฉลิม. 2541. **แบบภาวะผู้นำโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุตรดิตถ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทเชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุภา พรหมคุณ. 2532. **แบบภาวะผู้นำที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของศึกษาธิการอำเภอเขตการศึกษา 11**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุระพล ชั่งช่วงจิตร. 2546. **รูปแบบภาวะผู้นำของข้าราชการครูระดับบริหารโรงเรียนประถมศึกษา**.
- สมคิด บางโม. 2538. **หลักการจัดการ**. กรุงเทพฯ: อักษรการพิมพ์.
- สมปราชญ์ จอมเทศ. 2516. **การบริหารและการจัดการ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

Bass, B.M. 1981. **Handbook of Leadership: A Survey of Theory and Research**. New York: The Free Press.

Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. 1970. “Determining Sample Size for Research Activity. **Psychological measurement** .

White, R. and Lippitt, R. 1960. **Leader Behavior and Member Reaction in Group Dynamics: Research And Theory**. Ccl. By Drowin Cartwright and Alvin Zander. 2 nd ed. New York : Harper and Row.